

Njellimmaadij 969 pyeredem

Aanaar

Maadijvuávámčielgiittâs

SISKÁLDÁS

1. HAAVÂ TUÁVÁŠ, VUOLGÂTIÄDUH JÁ VUÁÐUSTÂLMEH	3
1.1. HAAVÂ LOHTÂSEM ERES VUÁVÁAMIJD; KAAVAI RÄHTIMÂN JÁ HUKSIIMÂN.....	3
1.2. MAÄIJ TÁÁLÁŠ TILE JÁ ČUOLMAH SEHE ÁRVUŠTÂLLÂM ČUOLMÂI OVDÁNMIŠT	3
1.3. ČUOLMAH JÁ ÁRVUŠTÂLLÂM ČUOLMÂI OVDÁNMIŠT	4
1.4. OVDEBÁÁH VUÁVÁÁMEH JÁ MIÄRÁDÂSAH JÁ TAI KUÁVDÁŠ SISKÁLDÁS	5
1.5. EENNÂM KEVTTIM JÁ KAAVAM	5
1.6. PIRRÂDÂH	5
1.7. HAAHÂN ASÂTTUM ULMEH	6
2. VUÁVÂMPROOSEES KUVVIM.....	6
3. MAÄIJVUÁVÂM OVDÂNPHYEHTIM.....	7
3.1. MAÄIJORNIŠTÂLMEH	7
3.2. MAÄIJIJ HALDÂTTUVLIH ORNIŠTÂLMEH.....	7
3.3. TEKNISIH ČUÁVDUSEH JÁ MITTOM	7
3.4. MAÄIJPIRRÂDÂH	8
3.5. HÁÁITUI TUÁŠTUM- JÁ KEPIDEMTOOIMAH	8
3.6. MASSATILE.....	8
4. TUTKUM MUULSÂIÄVTUH	9
4.1. PIRRÂDÂHVAIGUTTÂSÂI ÁRVUŠTÂLLÂMMONÂTTÂLLÂM (YVA) JÁ ALMOŠVUÁVÂM VUOTÂN VÂLDIM MAÄIJVUÁVÂMIŠT	9
5. MAÄIJVUÁVÂM VAIGUTTÂSAH.....	9
5.1. VAIGUTTÂSAH JOTOLÂHÂN	9
5.2. VAIGUTTÂSAH EENNÂM KEVTTIMÂN JÁ KAAVAI RÄHTIMÂN	9
5.3. LARMÂVAIGUTTÂSAH	9
5.4. VAIGUTTÂSAH ÁÁIMU TÁÁSÂN	10
5.5. VAIGUTTÂSAH LUÂNDUN, ŠADDODÂHÂN JÁ ELLEID	10
5.6. VAIGUTTÂSAH ČÁCÁDUV KEVTTIMÂN JÁ ASE- JÁ VUÁÐUČASSIJD	10
5.7. VAIGUTTÂSAH EENNÂMMAMNÂSMEERIJD	10
5.8. VAIGUTTÂSAH ENÂDÂHÂN, ČUÁKKIPÂIKKIKOVÂN JÁ KULTTURÂRVOID	10
5.9. TUÂRGISTEMVAIGUTTÂSAH	10
5.10. VAIGUTTÂSAH ULMUI EELLIMTILÂN JÁ MAKKUUVÂŠVUOTÂN	11
5.11. KIDDODÂHVAIGUTTÂSAH.....	11
5.12. OHTSÂŠKODDETUÁLU.....	11
5.13. HUKSIM ÁIGÂSIH VAIGUTTÂSAH	11
6. HAAVÂ OHTÂVUOÐÂŠT HUKSIMNÂÁL ŠADDEE KÁÁDUH, ČÄCIKIÄINUH, LYEŠTIMAJUUH JÁ -JOTOSEH SEHE JOTOSIJ JÁ PIERGÂSIJ SIRDEM.....	11
7. HAAVÂ OLÂŠITTEM VÂRÁS VATTUM LOVEH JÁ SOPÂMUŠAH	12
8. IÄVTUTTÂS MAÄIJVUÁVÂM TUHHITTEM VÂRÁS JÁ JOTKÂTOOIMÂIN	12
8.1. TUHHITTEMIÄVTUTTÂS	12
8.2. JOTKÂTOOIMAH	12
9. VUÁVÂM RÄHTEE JÁ OHTÂVUOTÂULMUUH.....	13

1. HAAVÂ TUÁVÁŠ, VUOLGÂTIÄDUH JÁ VUÁÐUSTÂLMEH

1.1. HAAVÂ LOHTÂSEM ERES VUÁVÁÁMIJD; KAAVAI RÄHTIMÂN JÁ HUKSIIMÂN

Njellimmaadij lii maadijohtâvuotâ Aanaar kieldâkuávdáá Avveel já Virdáánjaargâ ovdebáá räájrastaldittemsaje kooskâst. Njellimmaadij kulá vistig vuáðumaadijân 91 (Rajajoosepintie) já iárrán vuáðumaadijst kuávlumaadijin (seudullinen maantie) 969 Áhujäävri siijdâ peht.

Vuávámnaál uási lii ovdeláá lamaš uáassin vijdásub maadijohtâvuotâhaavâst, mast lái juurdân pyeredid Avveel já Paččuuvâ kooskâ Taažâ räáji rái já tast ovdâskulij ohtâvuotâ ličij pyeredum Kirkkonjaargâ rái. Ohtâvuotâkooskâ ovdedem Taažâ peln ij tuáistáázân olášuu.

Maadij 969 nohá Virdáánjaargâ ovdebáá räjikocceemsajattuv maŋa Suomâ já Ruošâ koskâsii vâldikode rááján. Virdáánjaargâ koskâpuddâsâš räájrastaldittemsaje lii lopâttum ive 2010.

1.2. MAADIJ TÁÁLÁŠ TILE JÁ ČUOLMAH SEHE ÁRVUŠTÂLLÂM ČUOLMÂI OVDÁNMIŠT

Vuávámnaál kuávlv

30 kilomeetter kukkosâš vuávámnaál kuávlv lii Aanaar kieldâ Kiävääjäävri já Virdáánjaargâ siijdâi kooskâst. Kooskâ maadijregisterčujottâs lii 969/1/5440 ... 969/5/17750.

Vuávámnaál kuávlv siisâ pääcih taan haahân kulâmettumis šaldeh já uásih maadijst, moh láá ovdeláá pyeredum já lovdum oljočievráin.

Tááláš maadij

Maadij 969 lii vuávámnaál kuávlust iánááš čievramaadij já ton kobdodâh jotá 5,5 m já 6,0 m kooskâst. Maadijst lii oljočievráase šooldij já Njellim siijdâ peht.

Vuávámnaál maadijkooskâ piállást iä lah parkkisajeh, mut vuávámnaál maadijkooskâi kooskâst láá kyehti parkkisaje. Vuávámnaál kuávlv loopâpeln maadijkooskâst 5 láá muáddi vijdâdum orostemsaje il. poostâ jyehim várás.

Maadij lásku- já čiägugeometria čuávuh enâdov já alodâhsárgáid, mon suujâst lásku- já čiägugeometriast láá ennuv vááijuvvuodâh.

Maadij ratkuuttuvah

Virdáánjargâ-Lyevičielgi maadij 9696 (Kessi maadij), maadijregisterčujottâsâst 969/5/17719.

- Kessi maadij jotá Kesjäävri kuuvl já Vääžžir enâdâhkuávlun sehe eres Aanaarjäävri nuorttiipele kuávlv.

Njellim–Vuáskujävri -maadij 19893, maadijregisterčujottâsâst 969/5/11087.

Priivaatluoddâratkuuttuvah já eennâmtuálu ratkuuttuvah

Vuávámnaál maadijkooskâst láá maadijratkuuttuvâi lasseen suullân 100 eres ratkuut-

táhhâd, moh palvâleh aassâm- já luámukiddoduvâid já eennâm- já meccituálukiddoduvâid.

Jotolâh

Njellimmaadij (mt 969) vuosâsajasâš jotolâh lii Avveel já Njellim siijdâi koskâsâš ášástállâm- já pargomátkijotolâh. Njellim sijdâ lii vuávámnáál maadijkooskâ loopâ peln suullân 7 kilomeetter keččin Virdáánjaargâ rájisajattuvâst já 41 km Avelist. Luámupaje ääigi maadhâsmist šadda lasejotolâh Njellim kuávlun.

Maadij 969 jotolâhmereh vuávámnáál maadijkooskâst:

- Maadij aalgâst Kiävääjäävri kulen (plv. 5440) Njellim pirrâmpeivijotolâh lii 225 fiävrud (KVL 2016), main luis jotolâh 14 fiävrud (6,2 %).
- Njellim siijdâ já Virdáánjaargâ koskâsii maadijkooskâ jotolâhmeeri lii 74 fiävrud (KVL 2016), main luis jotolâh lii 4 fiävrud (5,4 %).

Liähturajiiittâs

Maadij 969 liähturajiiittâs lii iänááš 80 km/h. 60 km/h liähturajiiittâs lii uánihis kooskâ vuávámnáál maadijkooskâ aalgâst (maadijreg. čuj. 969/1/5440 ... 5500) já 50 km/h liähturajiiittâs Njellim siijdâ peht (maadijreg. čuj. 969/5/9552 ... 11470).

Keppisis jotoluv orniistâlmeh

Vuávámnáál kuávlust iä lah keppisis jotoluv orniistâlmeh.

Maadijčuovvim

Vuávámnáál maadijkooskâ piállást lii IJP-kuávdáá omâstem maadijčuovvim (SpNa 150 W) Njellim siijdâ peht 1,9 kilomeetter kooskâ (maadijregisterčujottâs 969/5/9541 ... 11432).

Šaldeh

- Nanŋâjuuvâ čácádâhšalde (L-1997) maadijregisterčujottâsâst 969/2/13. Šalde kukkodâh lii 21 meetterid já hiätukobdodâh 7,56 m.
- Čarmâjuuvâ čácádâhšalde (L-493) maadijregisterčujottâsâst 969/5/0. Šalde kukkodâh lii 18 meetterid já hiätukobdodâh 6,60 m.
- Njellimjuuvâ čácádâhšalde (L-495) maadijregisterčujottâsâst 969/5/11270. Šalde kukkodâh lii 22 meetterid já hiätukobdodâh 6,02 m.

Eromâšfievidmeh

Taan haavâ maadijist ij lah kiäinu eromâšfievidmij várás.

Juávkkujotolâh

Vuávámnáál maadijkooskâst iä lah linjâšauto-orostuvah. Aldemus orostâhpaarâ (Siskel káidusjotoluv orostuvah) lii sl. 400 m ovdil pyeredemnáál kooskâ algâpáálu (Könkäantie máddáapeln).

Päärtih

Tarkkumpaje ääigi láá majemuu love ive ääigi šoddâm čiččâm pärttid, main kyevtist láá meid ulmuuh parttâšum. Puoh päärtih láá lamas oovtâ fiävrü pärtih. Paartijn kyehti láá lamas elleepäärtih.

1.3. ČUOLMAH JÁ ÁRVUŠTÄLLÂM ČUOLMÂI OVDÁNMIŠT

Maadij 969 lii nk. huksiihännáá maadij já geometria, mii iänááš čuávu enâdov häämi, ij al-

dagin čuávu maadijvuávám stivrimáárvuid. Ton keežild šoddám hyenes uáinimvuotâ já vájuvááh lappádistemmáhđulâšvuodáh hemâdeh jotolâhtorvolâšvuodâ.

Maadij hyenes tile heemmâd Njellim kuávlv uáláttâsâi ovdedem sehe kuávlv palvâlusâi ulâttitteevuodâ já pargosajejotoluv.

1.4. OVDEBÁÁH VUÁVÁÁMEH JÁ MIÄRÁDÁSAH JÁ TAI KUÁVDÁŠ SIS-KÁLDÁS

1.5. EENNÂM KEVTTIM JÁ KAAVAM

Tááláš eennâm kevttim já aassâmtááluh

Njellimmaadij piállást láá mottoomverd čuákkipääihilágán aassâmtááluh ovdil vuávámnáál maadijkooská aalgâ Kiävájäävri siijdâst. Vuávámnáál maadijkooská merhâšitteemus čuákkipäikki lii Njellim sijdâ, kost ääsih suullân 250 olmožid. Siijdâst ääsih anarâšah, nuorttâliih já syemmiliih. Motomeh rijjääigi aassâmtááluh láá maadijkooská pelimuddoost Uuttuperäntie já Kaisanrannantie piállást.

KAAVAM

Tave-Laapi eennâmkoddekaava

Eennâmkoddekaavast maadijjohtâvuotâ Avelist Áhujáávrán lii merkkejum vâldimaadijtasâšžžân ohtâvuottân já vuávámnáál maadijkooská aalgâst Áhujäävrist Njellimân kuávlumadijin.

Vuávámnáál maadijkooská Čaarmâjäävrist Njellimân lii eennâmkoddekaavast merkkejum **Kuávdášsijdâkuávlun**, mast “kalga siäiluidiđ já ovdediđ maangâpiälâsávtt meccikuávlv uáláttâsâid, palvâlusâid, aassâmtááluid já kultturpirrâduv”.

Masa ubâ vuávámnáál maadijkooská Jollušjäävri ovddiibeln vâldikoderääji räi lii eennâmkoddekaavast merkkejum **Madhâšem kiäsuttemvyeimikuávlun**, mon “kalga ovdediđ madhâšemkuávdái, meccikuávlvumadhâšem, palvâlusâi já jotteemkiäinui ohtâsâštoimâlâžžân ubâlâšvuottân tagarâin vuovviijn, mii suápá ohtân kuávlv vâldukiävttu-ulmijguin”.

Vyeimist leijee almoskaavah

- Aanaarjäävri almoskaava (kulá Avveel kuávlv almoskaavan). Kaava jotâ muádi saajeest vuávámnáál kuávlv ooleest (Njollâjäävri-Skäidivääri peht).

Sajattâhkaava

- Njellimvuonâ-Vyeppee rido sajattâhkaava
- Njellim riddosajattâhkaava, mon ooleest maadijvuávám jotâ Uuttuperäntie peht.

Jotonpieijum kaavah

- Avveel kuávlv almoskaava uásih 1-3
- Njellimvuonâ-Vyeppee riddosajattâhkaava nubástitem

1.6. PIRRÁDÂH

Luándučuosâttuvah, šaddodâh já elleeh, luándusuojâlemkuávlvuh

Aanaarjäävri Natura-kuávlv rajâšuvá vuávámnáál maadij aldasâid Njellimist tavenuortâs Pecivyetkimjäävri taavaapeln.

Huksejum kultturpirrâduv čuosâttuvah RKY já toovlášpasâttâsčuosâttuvah

- Njellim sijdá lohoo ubânâssân huksejum kultturpirrâdâhhân (RKY)
- Pecivyetkimjäävri taavaabeln kyehti toovlášpasâttâs, ridoisuojâlemkuávu (RSO)
- Jaamišjávrráá viestârpeln huksejum kultturpirrâdâh (RKY) čuosâttâh (Nikola-nuorttâlâštáálu)
- keđgipaje áigásâš toovlášpasâttâs Kiävñásiijávrráá riddoost (tuárispeln mađijist)
- Njellim siijdâst kyehti markkânsaje

Eennâm- já källeevuáđu

Vuávámnaál kuávu lii vuáđučacikuávlust mađijregisterkooskâst 969/1/2425 – 5753. Vuáđučacikuávlust ij lah vuáđučacisuoijim.

Njellim sijdâ peht láá kyehti pillâšum eennâm (PIMA) čuosâttuv já puáris tuvne, mon räi vuávámnaál kuávu ij ole.

Jotolâhlarmâ

Vuávámnaál uásán lii rahtum jotolâhlarmâčielgiittâs, mii lii mađijvuávám äššikirjeest 16T/1-1.

1.7. HAAHÂN ASÂTTUM ULMEH

Haavâ ulmen lii jotolâhtorvolâšvuodâ já madhâšemiälâttâs toimâmiävtui pyeredem.

2. VUÁVÁMPROOSEES KUVVIM

Toimânkoččom

Mađijvuávám lii rahtum Jotolâhvirkáduv já Laapi IJP-kuávdáá toimânkoččom vuáđuđ WSP Finland Oy:st. Haavâst ij lah rahtum sierânâs almosvuávám. Mađijvuávám rähtidijn láá tollum kulmâ haavâjuávhu čuákkim.

Mađijvuávám haavâjuávhu jesâneh:

Keijo Heikkilä, saavâjodetteijee	Jotolâhvirkádâh
Tomi Tiuraniemi	Laapi IJP-kuávdáš
Arto Leppälä	Aanaar kieldâ
Kari Aalto	Aanaar kieldâ
Ville Heikkinen, proojeekthovdá	WSP Finland Oy
Jorma Lindroos	WSP Finland Oy
Joni Ainasoja	WSP Finland Oy

Vaiquttemmâhđulâšvuodâh mađijvuávámân

Kulluuttâs enâdâhpargoi aalgâtmist lii almostum Lapin Kansa -loostâst 20.8.2016 já Inari-lainen-loostâst 24.8.2016. Haavâ aalmugtilâlâšvuotâ tollui 13.12.2016 Njellim kerhotáávlust. Aalmugtilâlâšvuodâst ittii koččâmušah já tuoivuuh il. liähtutäasi vyeleedmist, tunnel rähtimist mađij vuálá Uimarannantie peht, keppisis jotoluv väävlist Njellim sijdân já mađij linjiimist já alodâhsajaduvâst kiddoduvâi peht. Almolâš uáinu iheluvviđ vuordum haahân lâi positivilâš. Algâtemkulluuttâsah, lostâalmottâsah já aalmugtilâlâšvuodâ muštos láá lahtosin mađijvuávám uásist 1.6T.

IJP-kuávdáá pirrâdâhovidâsvástádâssvergi uáivileh

Vâi mađijvuávám pirrâdâhvaiguttâsâid puávtáččij čielgiđ já toollâđ hááituid nuvt uccen ko máhđulâš lii vuávám ääigi porgum oovtâstpargo Laapi IJP-kuávdáá pirrâdâhovidâsvástádâssuorgijn. Čuákkimijn láá kietâdâllum vuávám vaiquttâsah il. čuávuváid pirrâdâhtahheid:

- táálááh já valmáštállámnáál kaavah
- čáčilaavâ miäldásiih tooimah čáčáduvâi puotâ
- vuáđučáčikuávu
- puáris tuvne já PIMA-čuosáttuvah
- huksejum kultturpirrâdâh
- toovlášpasáttâsah já luándusuojâlem/Natura-kuávluh

Čonâsjuávkkuoovtâstpargo

Vuávám ráhtim ääigi láá haavâ oovdânpyehtim já macâttâs nuurrâm várás uárnejum teivâmeh Sämitiggijn, Nuorttälášskulttursiätusáin 14.12.2016 já ráđádállám Avveel palgásáin já Meccihaldáttâs ovdâsteijein 13.12.2016. Teivâmijn láá pajanâm il. tuárispel päccee maadij osij oornigisttoollámkenigâsvuođah, nuorttâlij muštomeerhâi tile já maadijhaavâ vaiguttâsah puásuituálu.

Hahâ-oovdânpyehtim huksejum kultturpirrâduv uásild lii uárnejum 14.12.2016 Siijdâst, kost tuáimih Suomâ sämmilij aalmuglášmuseumo já Meccihaldáttâs Paje-Laapi luándukuávdáš. Teivâm ääigi savástállui vuávámnáál kuávu kultturhistorjálávt tehâlijn čuosáttuvâin já toovlášpasáttâsčuosáttuvâin.

Jotosij já piergâsij sirdem

Vuávámnáál kuávu jotosij já piergâsij omâsteijeiguin tollum čuákkimist 12.12.2016 láá čielgejum algâliih sirdem- já suojimtáárjuh já pivdum omâsteijein, et sij ráhtáččii jieijâs vuávámijid haavâ olášum várás.

3. MAADIJVUÁVÁM OOVDÂNPHYEHIM

3.1. MAADIJORNIISTÁLMEH

Fiávrujotoluv orniistâlmeh

Maadij 969 pyereduvvoo rastačuopâttâs 7,5/6,5 miäldásâžžân maadijin. Jotolâh-torvolášvuodâ pyeredem várás lásku- já čiägugeometria pyereduvvoo västidiđ pyerebeht vuávámrvuud.

Keppisis jotolâh

Haahâ ij siskeeld keppisis jotoluv orniistâlmijid.

Vyeleeb maadijviärmáduv ratkuuttâhorniistâlmeh

Priivaatmaadijratkuuttuvah pyereduvvojeh toi tááláin soojijn tain kooskâin, main maadij šadda pyeredem maŋa jotteeđ ton tááláa saajeest. Togobeht kogo uđđâ maadij jotâ eres linjiimijn lii vuávájum, et sajanpieijee ohtâvuodâh ráhtojeh priivaatmaadijorniistâlmij vievâst já uási tuárispel päccee maadijkooskâin kuáđđojeh muorâtäävvir kuormimsaijeen.

3.2. MAADIJ HALDÁTTUUVLIH ORNIISTÁLMEH

Maadijvuávámist iävtuttuvvoo, et 0,83 kilomeetter kukkosâš koskâ maadijist 969, Virdáánjargâ ovdebáá rájikocceemsajattuvâst vâldikoderääji rái (maadijregisterkoskâ 969/5/18966 – 19798), jaska luhhuumist maadijin. Koskâpuddâsâš Virdáánjargâ ráajirastal-dittemsaje lii lopâttum ive 2010.

3.3. TEKNISIIH ČUÁVDUSEH JÁ MITTOM

Maadij ráhtuseh

Maadij 969 ráhtoo rastačuopâttâs 7,5/6,5 miäldásâžžân lovdum maadijin.

Mittomliähtu

Maadij 969 mittomliähtun (mitoitusnopeus) lii kevtum 80 km/h, eereeb 60 km/h mittomliävtu Njollâjäävri rijnääigiviistij já Pecivyetkimjäävri peht sehe 50 km/h já 40 km/h mittomliävtu Njellim siijdâ peht.

Mittomfiävrüh

Priivaatmaadijij ratkuuttuvâin mittomfiävrüh (mitoitusajoneuvo)) lii kevtum kyermiauto (KA) já maadijij ratkuuttuvâin moodulrekka (KAM).

Čuovvim

Maadij 969 tááláš čuovvim sirdoo pyeredemtoomâi miäldásávt maadijregisterčujottásást 969/5/9541 – 11432. Čuovvim almosvuávám lii sárgusist 11T-1.

Kuškim

Vaavlij asekuškim já ráhtusij kuškim olášittuvoo ávusaijui (avo-oja) vievâst. Kuškimčääsih stivrejuvvoje lyeštimaajuid (laskuoja), main lii luvâttállám tuhhiitemiävtuttâs lahtosin.

Šaldeh

Haavâ uássin udâduvvoje Njellimjuuvâ čácádâšalde pááloin 34207. Čielgâsmitemkove šaldeest lii sárgusist 7.3T-1.

Jotoseh já piergâseh

Jotosij já piergâsij omâsteijeeh:

- TeliaSonera Finland Oyj	áimusjotoseh
- Inergia Oy	110 kV šleđgâjođos
- Tunturiverkko Oy	šleđgâsjotoseh
- Inarin Lapin Vesi Oy	čäcijotoseh

Vuávámnáál kuávlu jotoseh já piergâseh sehe omâsteijei vuáváameh láá puohtum oovdân vuávámkáártáin 3T-1...22.

Parkkim- já vuoinâstemsaieh

Maadijvuávámist iävtuttuvvoje vääridmeh vuoinâstemsojij ráhtim várás páálu 10540 já 28750 peht.

Pargoáigásiih jotolâhorniistâlmeh

Maadijvuávámist iävtuttuvoo sajevâridem páálukooskâst 23120 – 23450 pargoáigásiid jotolâhorniistâlmáid.

3.4. MAADIJPIRRÂDÂH

Maadijvuávámist iä iävtuttuu sierânâs tooimah maadijpirrâduv uásild.

3.5. HÁÁITUI TUÁSTUM- JÁ KEPIDEMTOOIMAH

Laarmâtuástum

Maadijvuávámist iä iävtuttuu larmâsuojiimeh ráhtimnáál, pic tuárvi vyelligis jotolâhlarmâ olášuvá táárbu mielđ liähturajijittâsâiguin.

3.6. MASSATILE

Maadij ráhtimist šaddee paijeel päccee čievrah kiävttoje enâduv hammiimân almos-

káártást já vuávámkáártáin iävtuttum kuávloid. Massameerijn lii valdum vuotân tot, et čuoppâmmassah kiävttojuh njuáidusij já penkâi tevdimân.

4. TUTKUM MUULSÄIÄVTUH

Njellimmaadij linjim vuávámist lii kietâdállum tot muulsäiähtu, et Skäiðivärjávrráa peht linje joðáččij jäävri nuorttiipeln. Muulsäiähtu lii hilgum čácádâh- já pirrâdâhvaiguttâsâi já muulsäiävtust finnejum macâttâs tiet. Eres kooskâin vuávámluánduseh láá tutkum já tärhistum iänááš eennâmkiävtu, čácáduvâi, jotolâhtorvolâšvuodâ já huksimkoloi uáinust.

4.1. PIRRÂDÂHVAIGUTTÂSÄI ÁRVUŠTÂLLÄMMONÂTTÄLLÄM (YVA) JÄ ALMO SVUÁVÄM VUOTÄN VÄLDIM MAADIJVUÁVÄMIST

Haavâ uáassin ij lah rahtum YVA-laavâ miäldásâš pirrâdâhvaiguttâsâi árvuštállâm ige almosvuávám.

Taan pyeredemhaahân kuuskât Laapi IJP-kuávdáá 25.3.2015 toohâm miärádâs, mon miel Paččvei maadij priivaatmaadijhaavâst ij heiviittuu pirrâdâhvaiguttâsâi árvuštállâmonâttállâm.

5. MAADIJVUÁVÄM VAIGUTTÄSAH

5.1. VAIGUTTÄSAH JOTOLÄHÄN

Fiävrujotolâh

Njellim maadij mokkaás čievrâmaadij geometria pyeredem já luávdim oljočievráin pyereed kuávlu pargomätki- já maðhâšemjotoluv torvolâšvuodâ já kuávlu ulättitteevuodâ.

5.2. VAIGUTTÄSAH EENNÄM KEVTTIMÄN JÄ KAAVAI RÄHTIMÄN

Njellim maadij pyeredem iššeed olášuttid Tave-Laapi eennâmkoddekaava uulmijd, moh lohtâseh maðhâšem- já virkosmittemtoimâid, já siämmást eennâmkoddekaava sâmikulttur turvimuulmijd.

Vuávám ääigi lii čielgejum, maht tááláid kaavaid kolgâččij mutteð já maht vist maadijčuávdusân kolgâččij uuccâð kaavaid pyerebeht suáppee muulsäiävtu. Porgum oovtâstpargo áánsust kaavaid šaddee nubástusâid puáhtá pieijâð joton siämmáá-áigásávt maadijvuávámáin.

Čuávuvâi rähtimmuddoost / jotonpieijum kaavai uásild lii oohânsovâtemtárbu:

- Avveel kuávlu almoskaava uásih 1-3
- Aanaarjäävri uásialmoskaava
- Njellimvuonâ-Vyeppee riddosajattâhkaava
- Njellim riddosajattâhkaava

5.3. LARMÄVAIGUTTÄSAH

Haavâ várás rahtum jotolâhlarmâčielgiittâs puátuseh láá puohtum oovdân vuávámäššikirjeest 16T-1. Čielgiittâs miel maadijvuávám tooimâi olášittem ij lasseet laarmâ vuávámnáál kuávlust. Maadijlinjim sirdoo pááihui ton tááláá saajeest, mut ij monnân saajeest aldeláá aassâmtááluid.

Kooskâin, main aassâmtááluh láá maadij alda já jotolâhlaarmâ vaiguttâs vyellin, larmâhááituh haldâšuvvojuh nuuvt et táárbu miel asâttuvvojuh tuárvi vyelligis liähturajittâsah.

5.4. VAIGUTTÁSAH ÁÁIMU TÁÁSÁN

Ko váldá vuotân maadij ennustum jotolâhmeerijd, puáhtá árvuštállâđ et maadijvuávám tooimâi vaiguttásah ááimu táásán pääcih uccen. Árvuštállâm vuáđuduvá HSY almostitmân “Ááimu nyeskivuodái tiervâsvuotáriiskah mađijij já kááđui piállást 2015” (“*Ilmansaasteiden terveysriskit teiden já katujen varsilla 2015*”), mon mielđ jotolâhmereh kalgeh leđe maangákiárdásiih ko verdid Njellim mađijân já aassámtááluh valjeest, vâi jotolâh keevâtlávt vaiguttičij ááimu táásán.

5.5. VAIGUTTÁSAH LUÁNDUN, ŠADDODÂHÂN JÁ ELLEID

Laapi IJP-kuávdáin savâstâldijn lii čielgâm, et maadijhaahâ lii taarbâšlâš já et ton olášittem vuástá iä lah tiäđust luándusuojmist šaddee iästuh. Ráđádâlmijn lii soppum, et kesipaje 2017 ráhtoo maadijvuávámân lohtâšuvvee luándučielgiittâs já siämmást Natura-tárbukuorâttállâm (tarveharkinta), vâi visásmuvá, et haavâst iä lah háituliuh vaiguttásah Aanaarjäävri Natura-kuávlun.

Maadijlinje kálleečuoppâmij oolâ ráhtoo syejjáiđi, mii iästá ulmui koččâm lasseen tom, et elleeh iä koočâ.

5.6. VAIGUTTÁSAH ČÁCÁDUV KEVTTIMÂN JÁ ASE- JÁ VUÁĐUČASSIJD

Vuávámnáál kuávlun asečasij stivrim vuáđujurduuh já vuáđučäcikuávlun peht tarbâšum tooimah láá vuávájum oovtâstpargin Laapi IJP-kuávdáá pirráđâhováđâsvástádâssuorgijn. Vuávámist lii vuáđučäcikuávlun uásild meridum, et vuáđučäcisuojijim ij huksejuu, pic áigu-muššân lii stivriđ asečasijd vuáđučäcikuávlust meddâlkulij.

5.7. VAIGUTTÁSAH EENNÂMAMNÂSMEERIJD

Vuávámist lii minimistum paijeelpácueennâmamnâs meeri. Huksiimist onnum materialeh šaddeh iänááš maadijkooská čuoppâmijn já kálleelaigomijn. Kyeddee keerdi muttiittâs já luávdimmaterialin kevttum keđgiamnâsijđ ferttee pyehtiđ haavâ ulguubeln. Huksiimân tuhhiimettumis teikkâ paijeel páccee eennâmamnâseh kiávtojeh enâđuv hammiimân maadijvuávámist oovdânpuohtum čuosâttuvâin.

Njellim siijđâ peht sajadum PIMA-čuosâttuvâi já Njellim puáris tuvne vaiguttásah já čuosâttuvâi vaattâm tooimah čielgejuvvojeher sierâ IJP-kuávdáá pirráđâhsuojálemohtâđuv stivrim vyelni.

5.8. VAIGUTTÁSAH ENÂDÂHÂN, ČUÁKKIPÄIKKIKOVÁN JÁ KULTTU-RÁRVOID

Maadij njuolgiimist šaddeh merhâšittee nubástusah tááláá enâđâhân. Linjiimijguin puáhtá kuittâg karveđ pirráđuv já kulttur uáinust mávsulijđ čuosâttuvâid. Tooimâi vaiguttásah kepiduvvojeher já enâđâhân heiviittem išeduvvoo hammiistâlmáin čuoppâmijđ já njuáidusijđ rievtnáál.

Njellim siijđâ peht uálgiaijuuh sovâttuvvojeher siđâpirráđâhân nuuvt et aijuuh šaddeh vyeligubbon.

5.9. TUÁRGISTEMVAIGUTTÁSAH

Tondiet ko maadijvuávám miäldásâš linjim jotá kyedittettee vuáđueennâm čoođâ já eennâm puáhtá tuárjuđ meid massaid molsomáin, lii árvuštállum, et maadijjotolâh ij tovâttiččii pisováá tuárgistemhááitu kiddoduvvâid teikkâ maadij piállás sajadum toimáid.

5.10. VAIGUTTÄSAH ULMUI EELLIMTILÁN JÁ MAKKUUVÄŠVUOTÂN

Njellim maadij pyeredem vaaigut positivlávtt kuávlu ulmui eellimtilán, ko kuávlu pyereeb uláttittevuodâ vievâst ášástállâm lii älkkeb já tot addel máhđulâšvuodâid pargosojj lassaamân.

5.11. KIDDODÂHVAIGUTTÄSAH

Maadijvuávám tooimah iä vaađâ rakânâsâi lonnoom tâi raččom. Haavâst iävtuttuvoo, et jieškote-uv kiddodâhomâsteijein váldoo haaldun suullân 45 hehtaar verd eennâm. Taah enâmeh láá iänááš meccienâmeh já iänááš staatâ omâstusâst.

Uđđâ maadijlinjiimeh továtteh tom, et motomeh meccitáluenâmeh juáháseh ucebáid oosijd. Maadijtoimáttâh meerrid máhđulijn tálu-uásiorniistálmijn já sajanmäksimijn.

5.12. OHTSÄŠKODDETUÁLU

Haavâ olášittem ubânâskoloárvuštállâm lii 15,2 milj. € (Eennâmhuksimkoloindeks 110,2 / juovlâmáánu 2016 / 2010=100), main uástim- já sajanmäksimkolo uási lii 100 000 eurod.

Haahâ toovât koloid Jotolâhvargádâhân já jotosij já piergâsij omâsteijeid. Jotolâhvargáuv kolouási haavâ huksimkoloin lii 15,2 milj. €. Aanaar kieldâ lii čonnâšum uásálistid haavâ huksimkoloid Laapi IJP-kuávdáin rahtum sopâmuš miäldásávt. Piergâsij omâsteijeid šadda ohtsis 42 000 euro kolouási jotosij já piergâsij raččom-, sirdem- já suojimkoloin. Haavâ ko- lojuáhu lii puohtum oovdân maadijvuávám äššikirjeest 1.5T-2.

5.13. HUKSIM ÁIGÁSIIH VAIGUTTÄSAH

Huksimpargo ääigi tááláid maadijijd puáhtá kevttid pargomaadijin já pargoáigásij maadijij ráhtimtarbu lii ucce.

Huksim ääigi šaddeh larmâ-, kovjá- já tuárgistemhááituh, mai minimistem várás haavâ urkoráhtei asáttuvvojeh torvolâšvuotân lohtâšuvvee kenigâšvuodah. Teknisiih äššikirjeh aneh sistees torvolâšvuotâäššikirje, mii tievâsmuvá mudoi miel ovdil urko. Tot aasât huksim ääigi kenigâšvuodâid torvolâšvuodâ tähidem várás, já tot kuáská il. pargoáigásij jotolâhorniistálmij jotolâhtorvolâšvuotân.

6. HAAVÂ OHTÂVUODÂST HUKSIMNÁÁL ŠADDEE KÁÁĐUH, ČÄCIKIÄINUH, LYEŠTIMAJUUH JÁ -JOTOSEH SEHE JOTOSIJ JÁ PIERGÂSIJ SIRDEM

Vuávám ana sistees čuávuvái jotosij já piergâsij omâsteijeid sirdemijd já/tâi suojijimijd:

- TeliaSonera Oy áimujotosij raččom
- Tunturiverkko Oy šleđgâjotosij raččom, sirdem já uđâdem
- Inergia Oy 110 kV šleđgâjottoos turvim/kocceem
- Inarin Lapin Vesi Oy suojimnáál čäcijotoseh

Jotosij já piergâsij sirdemeh já väárridmeh olášittuvvojeh haavâ ohtâvuodâst piergâsij omâsteijeid vuávámij miäldásávt. Tâi mainâšum jođospargoi lasseen IJP-kuávdâst lii čielgimnáál máhđulâšvuotâ huksid maadijhuksim ohtâvuodâst čuovâkaabelohtâvuodâ Njellimân.

Haavâ olášittem ohtâvuodâst kuáivumnáál šaddee lyeštimaajuuh 1...55 láá puohtum oovdân vuávámkáártáin sehe tuhhiitemiävtuttâsâst 1.3T. Lyeštimaajui várás iävtuttuvoo taan vuávámist vuáđudemnáál pisovâš sreevâvuogádvuotâ aijui ornigin toollâm várás.

7. HAAVÂ OLÁŠITTEM VÁRÁS VATTUM LOVEH JÁ SOPÂMUŠAH

Čácádâhân já luándun lohtâšuvvee ciälkkámušah já lopetáarbuh

Maadijvuávám ääigi láá haahum Laapi IJP-kuávdáá pirrádâh já luánduriggoduvah - ovdâsvástádâssyergi uáivileh il.

- tááláid já ráhtimnáál lejee kaavaid
- vuáđučácikuávlun vaattâm toimáid
- puáris tuuvnán já PIMA-čuosâttuvváid Njellim siijdâst
- luándusuojjâlem-, kulttur- já huksejum kultturpirrádâh (RKY) čuosâttuvváid

Vattum čielgiittâsah

Laapi IJP-kuávdáá pirrádâh ovdâsvástádâssyergi lii vaattâm, et maadijvuávám kuávlust kalga ráhtiđ čielgiittâs luándutiipái čielgim várás. Čielgiittâs ráhtoo keessiv 2017 šoddâmpaje ääigi já siämmáá ohtâvuodâst ráhtoo Natura-tárbuárvuštállâm.

Vattum loveh

Njellimjuuvâ čácádâhšalde ráhtim váátá čácilaavâ miäldásii love uuccâm Tave-Suomâ Kuávluhaldâšemvirgáduvâst (Aluehallintovirasto).

Sopâmušah kolovastuin

Haavâ olášittem ohtâvuodâst jieškote-uv uásipeelijđ šaddee kolovastuuh láá puohtum oovdân kolojuáhuiävtuttâsâst maadijvuávám äššikirjeest 1.5T-2. Kenigâsvuodâh kyeskih huksimkoloid, uástim- já sajanmäksimkoloid sehe piergâsij já jotosij sirdem- já suoijimkoloid uásálistmân. Koloj jyehimist lii vuávám ääigi soppum áášán kullee táhuiguin toohum ráđádâlmijn. Sirdem- já suoijimtoimâi kolovastuu uásild vuáđuurdun lii lamaš, et Jotolâhvirgádâh västid tááláá maadijkuávlun ulguubeln sajadum jo tääl sajestis lejee jotosij já kaabelij sirdemkoloin já piergâsij omâsteijeeh västideh maadijkuávlun huksejum piergâsij sirdemkoloin sehe uđđâ piergâsijdis huksimkoloin. Kolojyehimist lii ton lasseen valdum vuotân kaabelij huksimlopeiävtuh, maid maadijtuállee miedet.

8. IÄVTUTTÂS MAADIJVUÁVÁM TUHHIITTEM VÁRÁS JÁ JOTKÂTOOIMÁIN

8.1. TUHHIITTEMIÄVTUTTÂS

Maadijvuávám tuhhiittemiävtuttâs lii taan vuávám lahtosin 1.3T.

8.2. JOTKÂTOOIMAH

Maadijvuávám vuolgâttuvvoo maadijlaavâ miäldásii kietâdâlmân já tuhhiittemmonâttâlmân. Vuávámist pivdojeh ciälkkámušah Aanaar kieldâst, Laapi littoost, sâmmimuseo Siijdâst, Sâmitiggeest já Nuorttâlâšskulttursiätusist. Kieldâ piäjä maadijvuávám almolávt uáinimnáál, mon maŋa aalmugjesânijn lii máhđulâšvuotâ kyeđđiđ huámmášutmijđ vuávámist.

Vuávám juátkoo maadijvuávám valmâštume maŋa nuuvt et huksimvuávám ráhtoo kiđđuv 2017.

Njellimmaadij várás lii miedettum 10,4 miljovn euro ruttâdem vuáđuávlitoollâm laseruttâdemčuosâttâhhân iivijđ 2017-2019.

9. VUÁVÁM RÄHTEE JÁ OHTÁVUOTÄULMUUH

Taam maadijvuávám lii ráhtám WSP Finland OY Laapi IJP-kuávdáá toimânkoččom vuáđuld. Vyelikonsulttin lii toimâm čuovvimvuáváámist Suomen Sähkörakennus Oy.

Lasetiäđuid vuáváámist adelává:

Keijo Heikkilä, proojeekthovdá
Jotolâhvirgádâh
Hallituskatu 3B, 96100 Ruávinjargâ
Puhelin 029 534 3582
keijo.heikkila@liikennevirasto.fi

Insiner Viljo Heikkinen
WSP Finland Oy
Kiviharjunlenkki 1 D, 90220 OULU
Puhelin 040 566 7034
viljo.heikkinen@wspgroup.fi

Ruávinjargâ kuovâmäánu 3. peeivi 2017

Laapi IJP-kuávdáš

WSP Finland Oy

Keijo Heikkilä
Proojeekthovdá

Viljo Heikkinen
Proojeekthovdá